

■ Het 2e Bataljon Grenadierscompagnie van de Limburgse Jagers treedt geregeld op als re-enactmentgroep. Bij de onthulling van de plaquette op de Nieuwe Prinsenkade zijn zes grenadiers in het uniform van 1813 en vier in moderne (winter)camouflage aanwezig. foto Koninklijke Landmacht

Jubileum '200 jaar Koninklijke Landmacht' in 2014 is in Breda al begonnen.

door
Leo Nierse
leo.nierse@bndestem.nl

BREDA – Aan de vooravond van het dubbele jubileumjaar 2014 (200 jaar Koninkrijk der Nederlanden en 200 jaar Koninklijke Landmacht) onthult het regiment Limburgse Jagers vrijdagmiddag een plaquette op de Nieuwe Prinsenkade in Breda.

In december 1813 was het bezit van de vesting Breda inzet van felle gevechten tussen het leger van de in oktober verslagen Franse keizer Napoleon enerzijds en naar Nederland opgerukte, Russische geallieerden anderzijds. Voor Breda gaf de interventie van het Regiment Phaff, het eerste ba-

En toen

'En toen' is een rubriek over regionale geschiedenis. Daarin worden heden en verleden samengebracht. In tijden van oorlog viel of stond de hele Baronie met de Bredase vesting.

taljon van het in opbouw zijnde Nederlandse leger, de doorslag. Na felle gevechten bij de toenmalige Waterpoort, gaven de Fransen hun belegering op.

De bevrijding van Breda geldt als het eerste wapenfeit van de Koninklijke Landmacht. Haar eerste bataljon (Phaff) is bij de reorganisatie van de vaderlandse regimenten in 1950 opgegaan in de Limburgse Jagers. Zij houden sindsdien de tradities van het Regiment Phaff hoog.

De in 1870 bij de algehele wallensloop neergehaalde Waterpoort uit 1682 stond op de westelijke Markoever, tegenover het Spanjaardsgat.

Daarom wordt het geschenk van de Limburgse Jagers aan de stad Breda op de plek van de vroegere stadspoort geplaatst.

De plaquette wordt - hufterproof - bevestigd aan de reling langs de

Nieuwe Prinsenkade en is vergelijkbaar met de *Vrede van Breda*-plaquette aan het hek langs de slotgracht op het Kasteelplein. Cultuurwethouder Selçuk Akinci neemt het gedenkteken vrijdagmiddag in ontvangst, na een korte plechtigheid (12.40- 13.00 uur). Daarbij aanwezig zijn zo'n honderdvijftig dienende en oudgediende Limburgse Jagers, onder wie de oud-Commandant der Strijdkrachten generaal Mart de Kruif, en oud-KMA-gouverneur, nu NLDA-commandant, generaal Theo Vleugels. Op de kade staan ook tien grenadiers van het regiment van wie zes in het uniform van 1813. De manschappen vuren bij de onthulling een salvo af. Van burgerzijde zijn geschiedkundige vereniging De Oranjeboom, heemkundekring Engelbrecht van Nassau, De Grote Kerk en de VVV vertegenwoordigd. Voor deze gelegenheid viert het regiment zijn jaarjubileum - de *Phaff Dag* - nu eens niet in Limburg. Voor het overige dagprogramma zijn de 'Jagers' te gast op het Kasteel.

► **De bevrijding van Breda geldt als het eerste wapenfeit van de 200-jarige Koninklijke Landmacht**

Rennend met de bajonet op het geweer

door Leo Nierse

BREDA - Formeel wordt 200 jaar Koninklijke Landmacht pas op 9 januari gevierd. Maar het is historisch volkomen verantwoord dat Breda op december, een voorschotje op de feestelijkheden neemt. Het eerste bataljon van wat nu de Koninklijke Landmacht heet, kwam namelijk in december 1813 voor het eerst in actie. Doel was Breda te vrijwaren van Franse (her)bezetting. Het historische verhaal past ook helemaal in het 200-jarig bestaan van het Koninkrijk der Nederlanden. Zaterdag was het 200 jaar geleden dat de latere koning Willem I, de dan net tot *souverein vorst* uitgeroepen erfprins Willem Frederik van Oranje-Nassau, in Scheveningen aan land ging. Nederlands eerste legeronderdeel, het Regiment Phaff, was toen op de kop af één week oud. Oprichter was de Rotterdamse effectenhandelaar en kunstschilder Johannes E. Phaff (1751-1823), een voormalige Staatse kolonel, die de uniformering, bewapening en training van 400 man

■ De Waterpoort, kort voor de afbraak in 1870. Hij stond 200 jaar tegenover het Spanjaardsgat op de huidige Nieuwe Prinsenkade. foto Breda's Museum

uit eigen zak betaalde. Phaff droeg zijn regiment op aan de zójuist aangelande vorst, die het drie weken later al naar de Bredase vesting zond. De stad was tot 12 december bezet geweest door 't zich al terugtrekkende Napoleontische leger, dat door Russische en Pruisische troepen werd achtervolgd. Beducht voor het kozakkenleger was het Franse garnizoen te snel Breda uitgevlucht.

De Russische generaal Stahl kon er zó binnentrekken en Breda verklaarde zich vóór de prins. Maar de Fransen hergroepeerden en stonden op 19 december met een overmacht aan manschappen en geschut voor de Antwerpse Poort (Nieuwe Haagdijk). Het toegesnelde Regiment Phaff was net op tijd binnen de Bredase wallen, om mee te helpen de aanval op de zwaar beschoten stads-

poort af te slaan. Dat was een helse klus voor een artillerieloos garnizoen in een jarenlang verwaarloosde vesting. De volgende dag lukte het vestingcommandant Van der Plaat stukken geschut over de Mark te laten aanvoeren. Toen op 21 december de Franse vuurmonden om 13.30 uur begonnen te bulderen, kon het garnizoen zowaar het Franse bombardement beantwoorden. De daardoor verraste vijand besloot tot een nieuwe bestorming, nu van de niet door geschut gedekte Waterpoort. 150 man van Pfaffs regiment en de net gevormde stadsschutterij renden erheen met de bajonet op het geweer. In felle man-tegen-man gevechten sloegen ze aanval af. De volgende dag verschenen de Fransen voor de Boschpoort. Maar na een urenlang bombardement op de stad vielen ze niet opnieuw aan; 's avonds bliezen ze de aftocht. Regiment Phaff had zijn vuurdoop glansrijk doorstaan. Omgedoopt tot Bataljon Infanterie van Linie nr. 2 bleef het oudste onderdeel van de Koninklijke Landmacht in Breda gelegd.

Plaquette herdenkt bevrijding van Fransen

door René van der Velden
r.vdvelden@bndestem.nl

BREDA – Een taptoesignaal, geweer-schoten en een regimentsmars, meegezongen door tientallen bejaarde mannen, van wie sommigen uitbundig zwaaien met een witte zakdoek. Hier wordt iets herdacht!

Het regiment Limburgse Jagers uit Oirschot, voorlopers van de Koninklijke Landmacht, was gisteren te gast bij de KMA in Breda. Als geschenk brachten ze een plaquette mee die aan de Nieuwe Prinsenkade, op de plaats van de vroegere Stadspoort, onthuld werd. Met in het decor diverse grenadiers van het regiment in uniformen van tweehonderd jaar geleden.

Wethouder Alfred Arbouw was vereerd met het gedenkteken. „Breda is één groot geschiedenisboek. Breda en het regiment van Phaff zijn via de Nassaus met el-

■ Wethouder Alfred Arbouw onthult de plaquette aan de reling langs de Nieuwe Prinsenkade. foto Ron Magielse/het fotoburo

kaar verbonden”, aldus Arbouw. Breda werd in 1813 van de Fransen bevrijd door het regiment van kolonel Phaff, het eerste bataljon van het in oprichting zijnde Ne-

derlandse leger. In 1950 is dit regiment opgegaan in de Limburgse Jagers. Deze groep van 150 veteranen vierde gisteren in Breda het twee-

honderdjarig bestaan. Deze viering werd gezien als eerste aftrap voor de viering van tweehonderd jaar Koninklijke Landmacht in 2014.

De plaquette is bevestigd aan de reling en is vergelijkbaar met die van de Vrede van Breda aan het hek langs de slotgracht op het Kasteelplein.

De onthulling werd onder anderen bijgewoond door directeur Marlice Dreessen van de VVV Breda en directeur Willem van der Vis van de Grote Kerk.

De jubileumviering van de Limburgse Jagers werd besloten met een lunch op het Kasteel van Breda.

► **Breda loopt vooruit op de viering in 2014 van het tweehonderdjarig bestaan Koninklijke Landmacht**